

Zebranych powitał Jan Adamowicz, prezes Rady Centralnej ZTRP.

30-LECIE ZWIĄZKU TATARÓW RP (s. 2)

W restauracji Trzy Po Trzy zebrało się około 120 osób.

Wśród wypowiadających się był dr Aleksander Miśkiewicz.

Głos zabrała również burmistrz Sokółki Ewa Kulikowska.

Później wystąpił Tatarski Zespół Dziecięco-Młodzieżowy Buńczuk: Emilia Mucharska i Selim Mucharski ...

... oraz Adam Półtorzycki.

Zdjęcia: Krzysztof Edem, Mucharski

KWARTALNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY POŚWIĘCONY TATAROM W POLSCE I NA ŚWIECIE

PRZEGLĄD TATARSKI

NR 1 (57) ROK 1444/2023 (XV) ISSN 2080-0541

Pismo wydawane dzięki dotacji
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

SZANOWNI PAŃSTWO

Skończył się rok 2022, zaczął 2023. Doprawdy fascynujące... Znowu jesteśmy o rok starsi, ale czy choć trochę mądrzejsi? Zobaczymy, wszystko okaże się w działaniu, a pracy nam w każdym razie nie zabraknie, obyśmy tylko dali sobie ze wszystkim radę. Żeby nie opuścił nas twórczy dowcip i entuzjazm, dzięki któremu wciąż chce się poszukiwać nowych kontaktów i tematów, pisać, tłumaczyć i wydawać kolejne publikacje. No i żebyśmy zdrowi byli, czego też wszystkim Państwu serdecznie życzymy.

To wręcz niewiarygodne, ale bieżący numer „Przeglądu Tatarskiego” rozpoczął piętnasty rok ukazywania się naszego kwartalnika. Bo przecież w roku 2008 mufti Tomasz Miśkiewicz stwierdził, że warto, abyśmy stworzyli czasopismo tatarskiej społeczności muzulmańskiej, a już w 2009 pierwszy numer ujrzał światło dzienne. Jakże długą drogę przebyliśmy, jakże zmieniło się pismo przez te lata, co tu mówić... Ważne, że jesteśmy, że mamy swoich wiernych czytelników i z myślą o nich, dla nich, działamy. Za sukces szczególnie ważny uważamy również to, że wiele materiałów – wspomnieniowych oraz informacji o lokalnych przedsięwzięciach w muzulmańskich gminach wyznaniowych i oddziałach Związku Tatarów RP – otrzymujemy właśnie od nich, terenowych współpracowników „Przeglądu Tatarskiego”. Serdecznie dziękujemy za każdy tekst. I bezustannie zapraszamy do współudziału w redagowaniu pisma.

A poza tym jest, jak jest, sami Państwo dobrze wiedzą. Wojna w Ukrainie toczy się już od roku, serce płacze, gdy pomyśli się, jak wiele osób zginęło w obronie ojczyzny lub zostało zamordowanych przez rosyjskich najeźdźców. Oni sami w jakimś przerażającym amoku, bez specjalnych wzruszeń czy refleksji zabijają, niszczą i giną – tak naprawdę chyba wcale nie wiedząc, w imię czego. I ponoć najwięcej poległych żołnierzy pochodzi z nierosyjskich republik kaukaskich i dalekowschodnich, w tym również z Tatarstanu. Niestety. Kiedy – i jak – zakończy się ta tragedia, jeden Bóg wie.

Jak w ogóle mogło dojść do czegoś takiego, łamie sobie głowę wielu polityków, analityków i rozmaitych mądralińskich. Bo przecież było już tak dobrze i słodko! Niech myślą, niech myślą, byle tylko cokolwiek sensownego z tego wynikło. Może przyda się im poniższa opowieść: „Pewnego razu Bóg oznajmił świętobliwemu muzulmańskiemu myślicielowi, że właśnie skazał na piekło pięćdziesiąt tysięcy złych ludzi oraz dwieście tysięcy dobrych. »O Wszchemogący, że złych, to rozumiem, ale dlaczego aż tylu dobrych?« – przeraził się myśliciel. »Cóż... Zli stali się złymi, ponieważ z powodu lenistwa, wygodnictwa, korzyści oraz obojętności dobrzy w żaden sposób nie przeciwstawiali się złu, powodując jego rozpowszechnianie« – odpart Bóg”.

Tak, proste, ale dla wielu niezrozumiałe: jeśli nie sprzeciwiamy się złu, wówczas ponosimy za nie odpowiedzialność na równi z tymi, którzy owo zło czynią. Często akceptujemy niewłaściwe rzeczy choćby tylko dla świętego spokoju, godzimy się na takie lub inne negatywne postępowanie w swoim najbliższym otoczeniu, bo jakie to niby ma znaczenie. Refleksje przychodzą dopiero wtedy, gdy zło podstępnie rzuca się nam do gardeł, niszczy nasze dzieci, nasze rodziny, społeczeństwo. Nie wyzbywajmy się więc lekką ręką, zwłaszcza wtedy, gdy wydaje się, że wokół jest tak dobrze, zasad wynikających z religii. Zmienia się pogoda, polityka, koniunktura gospodarcza, samopoczucie, ale one zawsze będą dla nas wsparciem. Najprostsze zaś mówią: „Nakazujcie dobro, zakazujcie zła”.

Najserdeczniej, Musa Czachorowski (15.01.2023 r.)

W NUMERZE:

Muzycznie śladami Tatarów	1
Zaproszenia z ambasady	1
Naszidy w Bohonikach	2
30-lecie Związku Tatarów RP	2
Powstanie Związku Tatarów Polskich	4
Kilka słów z okazji 30-lecia	5
Dwa koncerty	6
Czyn w Bohonikach	6
Symposium w Stambule	7
Listopadowe święto	8
Tatarzy na Biografach	8
Literacki wieczór	9
Brawa dla Buńczuka!	10
Jedyne... dwa Buńczuki	11
Projekt Oddziału Bohoniki	12
Zapomniana wojna	13
Ostatni esauł carskiej eskorty	16
Podpułkownik Fuad Aleksandrowicz	19
Nieznane tłumaczenie Koranu	23
Profesor Bohdan Baranowski	25
Zapózyczenia turecko-tatarskie w polszczyźnie (4). Obuwie i nakrycia głowy	27
Pisarka z Kazania	28
Wspomnienia Habib-babaja	29
Wspomnienia (37)	31

Przegląd Tatarski, kwartalnik społeczno-kulturalny poświęcony Tatarom w Polsce i na świecie

ISSN 2080-0541

Wydawca: Najwyższe Kolegium Muzulmańskie Muzulmańskiego Związku Religijnego w RP
ul. Piastowska 13 F, 15-207 Białystok, tel. +48 85 732 40 23, +48 605 612 137, mzm@mrz.pl, www.mzm.pl

Redaktor naczelny: Musa Çaxarxan Czachorowski, tel. +48 604 136 386, caxarxan@gmail.com

Rada Redakcyjna: Lila Asanowicz, Daniel St. Czachorowski, Michał Łyszczarz, Aleksander Miśkiewicz, Tomasz Miśkiewicz, Krzysztof Edem Mucharski (zdjęcia), Barbara Pawlic-Miśkiewicz (korekta), Dżemila Smajkiewicz-Murman, Halina Szahidewicz

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych. Zastrzega też sobie prawo redagowania i skracania tekstów, zmiany tytułów oraz obróbki zdjęć.

Redakcja nie zawsze zgadza się z poglądami Autorów tekstów.

Skład i druk: Agencja Wydawnicza ARG1 s.c., ul. Wodzisławska 16, 52-017 Wrocław, www.argi.pl

Pismo wydawane dzięki dotacji **Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji**

nakład 500 egz.

BUŃCZUK W TRZCIANCE (s. 1)

Zdjęcia: Krzysztof Edem Mucharski